

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveča«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 din. za inozemstvo 80 din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. čk. rač. 11.153. Telefon 4586

Učitelji pripravniki

Za vse pripravnike naj se članarina zniža na 10 dinarjev mesečno.

Borih 970 din znaša plača učiteljskega pripravnika v tretjem draginskem razredu. To da to niso čisti prejemki, marveč je treba odšteti še zakonite odtegljaje za razne davščine, tako da ostane komaj kakih 900 dinarjev. K temu je prišteti še naturalno stanovanje, odnošno stanarina v znesku 150 din, in kurivo. Nekaj nad 900 dinarjev mesečno nikakor ne more zadostovati mlademu učitelju in učiteljici, ki ima poleg potrebe po telesni, tudi veliko potrebo po duševni hrani. Da so to res minimalni dohodki, uvidi lahko vsakdo, a kako nezadostni so za mladega človeka, ki je po dolgih letih čakanja komaj nastopil službo, lahko presodi samo oni, ki je poskušal živeti s tako skromno plačo. Učitelji dnevničarji in pripravniki se nahajajo brez dvoma v najtežjem gmotnem položaju. Poleg skromnih in absolutno prenizkih prejemkov jim zastira razveseljav pogled v novo življenje mladega učitelja tudi odplačevanje raznih obveznosti zaradi dolgov, ki so si jih nakopali v dobi brezposelnosti. Po dve, tri, štiri in tudi več let so morali nekateri po dovršenih študijah čakati na namestitve. Mnogi od njih so bili navezani izključno sami nase in so se preživljali s slučajnimi zaslužki. Za najsrečnejše so se šteli tisti, ki so imeli skromne dohodke od instrukcij; mnogi od njih so morali prijeti tudi za najtežja dela in so bili še celo veseli, ako so tako delo dobili, da so le nekaj zaslužili in se skromno preživljali. Ni tedaj nič čudnega, če se je marsikateri od teh, z velikim idealizmom v življenje gledajočih mladih ljudi, zadolžil za najskromnejšo obleko in obuvalo. Bil je pač prepričan, da bo pozneje, ko bo nameščen, z lahkoto odplačeval ta svoj dolg. Toda z mesečnimi prejemki 900 do 1000 dinarjev je odplačevanje tudi najmanjšega dolga silno težko, vendar je to častna zadeva in tega se učiteljski pripravniki tudi ob najskromnejši plači prav dobro zavedajo in izpolnjujejo svoje obveznosti.

K temu pa je treba prišteti še potrebo po raznih knjigah in revijah, ki so začetniku nujno potrebne za temeljito pripravo ob vstopu v novi poklic, potrebne pa tudi za pripravo na praktični izpit. — Le malo je bilo takih, ki so bili tako srečni, da so v času svoje brezposelnosti uživali podporo staršev. Teh vsaj dolgov ni težijo.

Vsa ta dejstva je pretehtal gospodarski odesk na letošnji banovinski skupščini, ko je razpravljaj o predlogu nekega sreskega društva, naj se vsem pripravnikom zniža članarina. Tako v odseku, kakor tudi v plenumu se je vršila živahna debata za in proti predlogu. Vsa ugotovanja in razpravljanja pa je presekala izjava mladega pripravnika, delegata banovinske skupščine, da je, čeprav sam občuti težak položaj pripravnika, absolutno proti znižanju članarine pripravnikom. Ni bil sam tega mišljenja, kajti z njegovo izjavo se je strinjalo mnogo drugih učiteljskih pripravnikov.

Kaj je bil vzrok taki izjavi?

Je to ona velika moralna zavest, da hoče biti tudi pripravnik, dasiravno v najskromnejšimi mesečnimi prejemki, vendarle polnopraven član učiteljske organizacije; zase zahteva prav vse pravice rednega člana, hoče pa tudi izvrševati v polnem obsegu vse dolžnosti in ne zahteva nikakih izjem in olajšav. To je ona moralna plat in visoko razvita stanovska zavest, do učiteljske skupnosti, ki je narekovala tako izjavo. Prav zaradi tega so naletela izvajanja mladega pripravnika na največje odobravanje vseh delegatov slovenskih učiteljskih društev in pritrjevanje velikega števila učiteljskih pripravnikov. V tej izjavi niso upoštevali in cenili onega malega prispevka, ki ga bo deležna sekcijška blagajna, pač pa v prvi vrsti visoko razvit čut učiteljske vzajemnosti, velike požrtvovalnosti in stremljenja po popolni solidarnosti z ostalim učiteljskim, kar edino more vstvariti trdno podlago vsestranske enakopravnosti vsega članstva.

Na banovinski skupščini je bil torej na željo pripravnikov samih sprejet princip, da tudi oni plačujejo celotne članke prispevke učiteljski organizaciji. Kljub temu je bil pri nekem učiteljskem društvu sprejet v uvodu navedeni sklep. — Res je, da prepušča sklep banovinske skupščine odprto pot posameznim sreskim društvom, da lahko zelo potrebnim krijejo znižanje članarine iz lastnih sredstev, vendar nastane vprašanje, ali je ono malenkostno znižanje za nekaj dinarjev mesečno vredno toliko, da bi se morali zaradi nje nekateri učiteljski pripravniki čutiti zapostavljeni in imeti občutek, da niso polnopravni člani udruženja; morda bi celo kdo smatral, da nima istih pravic z ostalimi člani, ker pač nima istih obveznosti. Upoštevati je treba tudi dejstvo, da bi se s tem ustvaril preudic, ki nikakor ne more biti v korist povezanosti članstva v udruženju.

Nastane torej vprašanje, ali cenijo naši učitelji pripravniki bolj moralno ali materialno plat svojih obveznosti do celote, ali žrtvujejo na račun malenkostnega znižanja

Humanitarne ustanove in naša „Učiteljska samopomoč“

V zadnjem času smo bili priče raznim senzacionalnim odkritjem v poslovanju nekaterih karitativnih in humanih zavarovalnih ustanov. Oblastva so morala ugotoviti mnoge nepravilnosti v njihovem poslovanju ter preprečiti izkoriščanje, ki se je pod krinko človekoljubne institucije na široko razpaslo v naši javnosti.

Oblastva so poklicana v prvi vrsti, da zaščitijo nedolžne ljudi pred takimi nezdružimi spekulacijami. Zato je prav in potrebno, da se postavijo pod nadzorstvo vse ustanove, ki pod imenom »socialne in zavarovalne« zagledajo luč sveta, so pa vzklile iz podtalnih temin s spekulativnimi pridobitvenimi nameni. Občinstvo bo odkritosrčno pozdravilo vsako uredbo, ki gre za tem, da s sistematičnim in strogim nadziranjem prepreči že v kali vsako tako nakano. Slovenija se sme ponasati, da se je povzpela v vseh vrstah zavarovalne panoge na zavirljivo evropsko višino. Tudi glede poslovne morale ugotovimo lahko s ponosom, da nismo imeli pri nas, z redkimi izjemami, koruptivnih primerov ter da se poslovanje naših zavarovalnih ustanov drži po večini realnih osnov predvojne solidne poslovne prakse.

Če se je kje zagrešila brezvestna spekulacija, se je zgodilo to samo v novejših, zgolj iz pridobitvenih teženj osnovanih zavarovalnih institucij, dočim so naše starejše take ustanove skrupulozno varovale svoje solidno ime in poslovanje.

Docela imune proti novodobnim spekulativnim nagonom so se pa brez izjeme izkazale one slovenske humane ustanove, ki so jih tekmo zadnjih desetletij živahnega kolektivnega delovanja osnovala razne stanovske organizacije izključno za svoje člane. Izgrajene so večinoma na združni podlagi, povezano so ozko z življenjem in potrebami svoje matične organizacije ter so ž njo vred blagodejno tekmoval v raznoterih koristnih in vitalno potrebnih akcijah v dobitih svojega članstva. Pri sličnih institucijah je vsaka spekulacija že a priori onemogočena, za kar nam nudita že njihov razvoj in zgodovina v teku vsega obstoja najeklatantnejši dokaz.

Spekulacije so mogoče samo tam, kjer služi navidezno humana ustanova pridobitnim tendencam posameznika ali skupine, ki si izbere zavarovalno panogo s posebnim ozirom na njeno rentabilno zmogljivost.

Kjer si pa osnuje kaka stanovska organizacija kot vzporedno samopomožno akcijo kakršno koli zavarovalno podjetje, so lebdeli osnivačem predvsem drugačni cilji nego spekulativno izkoriščanje svojih soorganiziranih tovarišev.

Tako je nastala v naši učiteljski organizaciji že pred štiridesetimi leti tudi »Učiteljska samopomoč«, eminentno humana zadruga z namenom, priskočiti na pomoč z izdatnim denarnim zneskom v momentu, ko poseže smrt s svojo koščeno roko v družino zavarovanega člana. Posmrtnina se zbere v najpreprostejši obliki vzajemne pomoči ob enakem prispevanju za vsak smrtni primer od strani vseh organiziranih članov.

Danes šteje »Učiteljska samopomoč« že 2640 članov slovenskih učiteljev in profesorjev ter njihovih družin. Ob vsakem smrtnem primeru plača vsak član prispevek 5 din, kar znaša pri sedanjem številu organiziranih članov samopomoči 13.200 din.

V 40 letih svojega obstoja je izplačala »Učiteljska samopomoč« na posmrtninah že din 4.523.466,50. Poleg tega je razdelila v zadnjih letih okrog 800.000 brezobrestnih posojil v boleznih in drugih težkih prilikah svojih članov. »Učiteljska samopomoč« izplača svojim članom ves prejeti članski prispevek, kar zadostno priča o pravem socialnem razumevanju te učiteljske humane zadruge.

Take zadruge predstavljajo pravi blagoslov za njihove člane, istočasno pa tudi za vse ozemlje in državo, v kateri vrše svoje blagotnostno delo. Ne pomagajo samo vzdržati gospodarske temelje državljanov v ravnolesju ob najtežjih trenutkih njihovega življenja, s solidarno izvedeno pomočjo grade istočasno najtrdnjejše moralne osnove organiziranega prebivalstva. Vsaka solidarna žrtev v korist trpečega brata pomenja zmago srčne kulture nad animalično brezsrčnostjo, triumf človečnosti nad samopašno poniglavostjo sebičnih spekulantov. Blagor deželi, kjer kraljuje solidarna pripravljenost pomoči trpečemu: ni se ji treba bati za svojo bodočnost, kajti iz tega terena klijejo najplemenitejše državljanske lastnosti.

Iz tega spoznanja bo vsaka država storila vse, da se take samopomočne humane ustanove na njenem ozemlju čim bolj razširijo, utrde in poglobijo. Po drugi strani bo pa pazila z bud-

nim očesom, da se pri vseh ostalih raznih zavarovalnicah ne izmaliči njihov statutarni humani namen v pridobitne spekulacije zavarovalnih družb in konzorcijev, ki iščejo v teh panogah za blestečimi človekoljubnimi kulisami le svoje pridobitne cilje.

Tudi naše ministristvo za socialno politiko ima tukaj najhvalejnejše polje, zaorati globoke brazde prave socialne vzgoje v našem še precej »deviškem« terenu. Socialna pomoč in vzgoja ne smeta postati nikdar predmet trgovskega izkoriščanja, zato je treba pri kateri koli uredbi, ki se nanaša na zavarovalne ustanove, strogo ločiti eminentno humana in socialna od trgovsko - zavarovalnih podjetij. Prva spadajo pod resor socialne politike, druga pa pod ministristvo za trgovino in industrijo. Nadzor mora biti strogo ločen zlasti z ozirom na prave socialne ustanove, kajti trgovini ne preti nikaka nevarnost, dočim se socialna pomoč in vzgoja ne moreta uspešno voditi po trgovskih vidikih.

Informirani smo, da se pripravlja v ministristvu za trgovino in industrijo pravilnik k uredbi o nadzoru zavarovalnih podjetij, kamor bodo uvrstili poslej tudi take humane ustanove, kakor je naša »Učiteljska samopomoč«.

Učiteljska družina

Družina je najosnovnejša celica družbe, kjer se vzgajajo in oblikujejo bodoči člani človeške družbe. Če je družina zdrava, je zdrava tudi mladina. Učiteljska in uradniška družina živi v težkih gmotnih okoliščinah, vsled česar ne more nuditi svojim članom one izobrazbe in dati one vzgoje, kakor bi jo morala. Ne more izoblikovati odločnih in smelih ljudi, ker je kruhoborska. Kjer pa je doma kruhoborstvo, tam ni svetlega, velikega idealizma in močne trdne volje. Bati se moramo, da nam zapostavljena družina ne uniči naših nad — naše mladine.

Družina je bila pri znižanju plač l. 1935. najbolj prizadeta. Odtegljaji učiteljske družine so znašali 255 do 290 din (pri družini, kjer žena ni učiteljica), t. j. 10—16 %. Najobčutnejše je bilo znižanje v nižjih skupinah, kjer je znašal odbitek 16 %, dočim je bil v srednjih skupinah le 10 %. Vsi smo dobro razumeli, da moramo tudi mi žrtvovati nekaj od naših prejemkov za izboljšanje državnega gospodarstva. Toda žrtev družine je bila vendarle prevelika. Samsko uradništvo je bilo manj prizadeto. Tudi njih prejemki so pičili ter težko izhajajo, saj morajo drago plačevati hrano in stanovanje. Le v ilustraciji hočem navesti, da so znašali odtegljaji pri neporočenem učiteljsstvu 85—130 din, t. j. 5 %, dočim so znašali pri družini 10—16 %. Odtegljaji družine so bili 2—3 krat večji.

Z novembrom l. 1937. je dobilo učiteljsko deloma vrnjen odtegljaj iz l. 1935. Učiteljska družina je dobila 115—150 din nazaj, t. j. 5 do 8 %. Učitelju - samcu je bil vrnjen ves odbitek iz l. 1935., dočim je dobila družina le ½ tega, kar je izgubila. Nisem nevoščljiv samskim tovarišem, da so prijeli odtegljaj, trdim le, da bi morala prejeti tudi družina, kar ji je bilo vzeto.

Nič bolje se ne godi družini, kjer je žena učiteljica. Ta družina je izgubila v oktobru l. 1935. še več kot družina, kjer ni žena v službi. Žena - učiteljica je mnogo žrtvovala, saj znaša odtegljaj v najnižji skupini 425 din

VSEBINA:

Učitelji pripravniki.
 Humanitarne ustanove in naša »Učiteljska samopomoč«.
 Učiteljska družina.
 Ne tako.
 Kazensko mesto.
 Učiteljski planinski dom na mejo.
 Celibat.
 UČITELJSKI POKRET: Pojasnila k anketni poli o obleki našega učenca.

Splošne vesti. — Kaj vse pišejo. — Učiteljska tiskarna. — Mladinska matica. — Učiteljski pevski zbor. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU. — Novosti na knjižnem trgu.

Trdno hočemo še vedno verjeti, da bodo pri odločujočih činiteljih upoštevana v prvi vrsti dejstva in načela, na katera smo se ozrli v pričujočem članku, ker vemo že danes, da bi sicer pomenilo vsako drugačno stališče za našo samopomoč smrtni udarec — in to v dobi, ko zremo z največjim ponosom in zaupanjem v socialno in vzgojno zmogljivost te naše prekorsne ustanove.

mesečno, t. j. 5000 din letno. Običajno se trdi, da sta itak mož in žena v službi, da sta torej dvojna zaslužkarja. In vendar živi ta družina večkrat v slabših gmotnih okoliščinah kakor prva. Žena izgubi ¼ plače, vzdrževati pa mora služkinjo, ker sama ne more voditi gospodinjstva. Izračunajmo koliko zasluži služkinja (oziroma koliko stane): 200 din mezda, 100 din stanovanje, 50 din zavarovalnina, 300 din hrana je 650 din, dočim zasluži žena 800 din mesečno. Poleg vsega tega še služkinja nikoli ne štedi tako kakor gospodinja sama.

Vrnitev odtegljajev v l. 1937. ni bila zadostna. Družina bi morala dobiti vrnjen vsaj tisto, kar ji je bilo odvzeto. Posebno pa bi morala dobiti žena - učiteljica nazaj vso draginsko doklado, saj opravlja isto delo kakor njena samska tovarišica. Osnovni zakon pravičnosti je, da pripada za enako delo enako plačilo.

Danes je treba družini še prav posebej pomagati, ker so cene življenjskih potrebščin poskočile za 30 %. Cene rastejo še vedno. Pri odmeri plače oziroma pri zvišanju se mora vzeti v obzir današnji življenjski standard. Če upoštevamo 30 % porast cen življenjskih potrebščin ter 5—8 % zvišanje v novembru l. 1937., pridemo do zaključka, da bi morala dobiti družina pri prihodnjem povišanju 5 krat več kakor je dobila l. 1937., t. j. 5 × 110 din = 550 din mesečno. Povišanje mora biti v pravilnem razmerju z zvišanjem cen.

Zvišanje prejemkov postaja od dneva v dan bolj nujno. Družina mora priti pri tem zvišanju v prvi vrsti v poštev. Ona namreč najbolj čuti podražitev življenjskih potrebščin. In končno ne smemo pozabiti, da je družina najosnovnejša in najpomembnejša edinica v državi. Prikrasjeni niso samo starši, temveč tudi otroci. Prikrasjanje in pomanjkanje pa pniša v družino nezadovoljstvo. Zato lahko brez pretiravanja rabim prispodobiti: kakršna je družina, taka je mladina in kakršna je mladina, taka bo bodočnost. — Zdrava, vesela in zadovoljna družina je temelj za zdravo in močno državo. —a-

Ne tako

Resnica je, kakor je ugotovila neka tovarišica, da se naše, lahko bi rekla, življenjsko vprašanje — vprašanje celibata — ne premakne z mrtve točke. Po mojem prepričanju se ne bo premaknilo vsaj tako dolgo, dokler same v sebi in same med seboj ne bomo našle rešitve, ki bo ustrezala našim življenjskim in poklicnim interesom. Da še same nismo na jasnem, kaj bi in kako bi, kaj šele, da bi predlagale konkretno rešitev, ki bi bila dovolj širokogrudna in pravična, pričajo predlogi v člankih, da navedem samo en primer: če ima voščil 3000 do 4000 din, naj se žena umakne k domačemu ognjišču!

Mnenja sem — upam, da nisem osamljena — da s takimi predlogi same sebi koplje mo ugled, ki bi ga naj uživale najprej med svojimi stanovskimi tovariši, dalje pa tudi v javnosti kot kulturne in prosvetne delavke s polno kvalifikacijo. Če stavimo za pogoj, pod katerim bi učiteljice zapustile službo, samo zvišanje možev plače, bi s tem dale same sebi kaj slabo spričevalo. Priznale bi, da nismo sposobne za nobeno drugo delo, nego samo za gospodinjstvo, da znamo kvečjemu biti še žene in matere v najožjem smislu besede, nismo pa sposobne uveljaviti se ob možu v celotnem kulturnem, gospodarskem in socialnem življenju in dogajanju, da ne zmoremo dela, ki bi bilo adekvatno in enakovredno moževemu, četudi bi bilo v bistvu dru-

gačno, a radi tega ne manj važno ali celo manj vredno. Šele dve polovici sta celota in če mož oblikuje eno stran gospodarstva, umetnosti, znanosti, tehnike, socialnega življenja, potem je treba, da žena iz svoje ženske duševnosti oblikuje drugo plat, ker šele v skupnem, obojestranskem in vsestranskem delu je možna večja popolnost...

Potrdile bi dalje očitke, da smo se zatele k študiju samo zato, da smo našle začasno »streho« v poklicu, ki nas bo preživljal, dokler ne najdemo moža, ki nam bo nudil življenjsko preskrbo do smrti...

Priznale bi torej na ta način, da opravljamo svoje delo polovičarsko (tako ga opravlja vsak, ki ni v vso dušo pri njem) in torej ne zaslužimo enakih prejemkov kakor naši moški tovariši, ki jim že sam poklic pomeni smisel življenja, temveč da z nami popolnoma pravilno postopajo...

Priznale bi, da nam je poklic le izhod v sili, ne pa naša notranja, življenjska potreba, da ga ne jemljemo preveč resno, da tudi za to svoje delo ne mislimo prevzemati nobene odgovornosti, misleč: Saj je vseeno, kako napravim to in ono, saj tako ne bo dolgo trajalo...

Ne tako, drage tovarišice. S tem pokažemo popolno pomanjkanje samozvesti, pomanjkanje čuta odgovornosti, pomanjkanje vsakršnih sposobnosti za vršenje tako važ-

nega poslanstva, kakor naj bi ga vršila učiteljica zlasti na deželi, kjer je ni mogoče nadomestiti s tovarišem, z moškim! In če to potrdimo s svojimi besedami in s svojim ravnanjem, smo se same onemogočile v svojem poklicu. Če smo od naših prednic »podedovale« pravico do poklicnega dela, pravico do lastnega zaslužka in do gospodarske neodvisnosti, potem moramo to pravico braniti pred vsakomur vztrajno in odločno, ne se je pa lahko miselno odpovedati ali se celo opravičevati radi svoje odločnosti, češ, saj se bom umaknila, če vam ni prav, da sem tukaj, samo dajte mojemu možu večjo plačo! Na Češkem so bile učiteljice voditeljice žen v borbi za enakopravnost, kar se očituje predvsem v svobodni izbiri poklica, pri nas se pa celo najdemo take, ki škodoželjno kažejo na druge drž. uradnice, češ, zakaj pa ne vpeljejo tudi zanje celibat, če so ga vsilili že nam. Namesto da bi rekli: celibat naj se odpravi, ker je protinaraven, krivičen, proti interesom države, družine in posameznika in ker hočemo in zahtevamo zase pravico do dela in zaslužka in imeti popolno svobodo pri izbiri poklica!

Če je bila učiteljska izobrazba prva višja izobrazba žene v preteklosti, je tudi pravilno, da učiteljice prevzamejo vodstvo v borbi za enakopravnost žene, da bo dobila besedo tudi tam, kjer se odločajo njeni interesi. Tako tudi ne bodo možni razni zakoni o celibatu žene in kar je podobnih »sodobnih« zadev! V tem pogledu se pač ne dajmo osramotiti od delavk, pri katerih je danes stanovska zavednost in prepričanje o pravici do dela in samostojnosti mnogo višje razvita nego pri mnogih učiteljicah. Skušajmo na to pereče vprašanje gledati z nekoliko višjega gledišča, ne samo s stališča osebnih interesov, ne pustimo se podkupiti z višjimi plačami naših mož, da bi se radi njih odpovedale pravicam za doseg katerih so nekdanje žene žrtvovale vse, tudi osebnostno svobodo in premoženje. — Skušajte se same vzgajati v tem smislu tako, da vas čas ne bo našel nepripravljen, da zaradi osebnih interesov ne boste škodovali svojim tovarišicam in stanu in da ne bo veljala beseda onih, ki trdijo, da so žene same največja ovira ženski osamosvojitvi... G. J.

Sv. Duh na Ostrem vrhu

samo letovanje nekje v zatišju, tudi utrjevanje in razumevanje obmejnih prilik bi bilo predvsem važno — morda bolj kot kdaj prej!

Kako bi se zbral denar za tako postojanko? Prav lahko — ob dobri volji učitelj-

stva! Dom bi naj prevzela ena izmed naših gospodarskih zadrug, obmejna učit. društva pa bi naj organizirala samostojno zadrugo; morda se pa najde celo mecen, ki bi učiteljskemu dal na razpolago vsoto, ki je razmeroma majhna. Ali bi morda posegla po tej priliki CMD?

Ponosna zgradba »Učiteljskega planinskega doma« ob severni meji bi pričala o naši obmejni zavesti v zelo težkih časih. Ne samo z besedami, tudi z dejanji bi se naj vršile obmejne akcije!

Pojasnila daje: Šolsko upravitelstvo Sv. Duh na Ostrem vrhu, p. Selnica ob Dravi.

Pripomba uredništva: Objavljamo pomemben predlog z željo, da bi se zanj zainteresirala naša severna obmejna društva. Tozadevna mnenja pa bo zbiral tudi sekcijška uprava v Ljubljani.

Celibat

Vprašanje delnega celibata učiteljice postaja nujno in kliče po rešitvi.

Vsa sreska učiteljska društva JUU, banovinska skupščina sekcije za dravsko banovino, vse ostale sekcije JUU v državi in glavna skupščina v Skoplju so se izrekle za ukinitve delnega celibata.

Tovarišice! Sekcija JUU nas popolnoma razume in dela na tem, da se ta nepravilna odredba ukine. Pri tem delu pa jo moramo podpreti vse tovarišice s tem, da pošljemo čim več člankov uredniku »Učiteljskega tovariša«. Da pa pride naša borba še bolj do izraza, pošljite članke tudi v dnevne liste. — Zato pridobivajte tovarišice, ki bodo dopisovale v liste!

Nujno je, da iščemo istočasno opore pri delu za ukinitve delnega celibata v vseh orga-

nizacijah, ki so poklicane, da branijo in zastopajo pravice žene kot državljanke. Tu so mišljene vse ženske organizacije. Te naj istočasno z učiteljsko organizacijo ukrenejšo potrebne korake, da se ukinejo vse razlike med možem in ženo v državni službi, tako tudi vprašanje delnega celibata.

Jugoslovanska ženska zveza naj bi sklicala v času božičnih počitnic v Ljubljani seštevke vseh žena, kjer bi skupno manifestirale za ukinitve delnega celibata. Organizira naj se posebna deputacija, obstoječa iz ženskih društev iz vse države, katera naj na merodajnih mestih zahteva ukinitve celibata. Tej deputaciji naj bi se pridružila v imenu odseka učiteljice ena izmed prizadetih tovarišic.

Tovarišice, na delo!

Z-H-K.

Učiteljski pokret

Pojasnila k anketni poli o obleki našega učenca

Nekak larpurlartizem v pedagogiki, ki se je bohotno razvijal dolga desetletja in obravnaval otroka kot izoliran študijski predmet in kot posodo, »katere vsebino natrpati z učenostjo, bodi šolniku vzor«, ta pojav je vsaj do neke mere že premagan. Otrokov milje, splošni življenjski pogoji, dednost, politične razmere, kulturni nivo naroda, vse to se v polni meri odraža na otroku, ti pogoji zarišejo v mladem subjektu one karakteristične neizbrisne črte, iz katerih odseva otrokova individualnost.

Učiteljski pokret se je sistematično lotil raziskovanja najosnovnejših življenjskih pogojev slovenskega šolarja. Preko poslednjih par števil »Prosvete« ne more iti nikdo, komur je pri srcu naš otrok in naša šola.

Da pa se raziskovalno delo razširi na čim večji krog delavcev, je potrebno, da sodeluje pri anketi o obleki čim večje število tovarišev iz najrazličnejših kotov banovine. Tako bomo dobili pester mozaik oblačilnih razmer našega šolarja, mnogo dragocenih kamenčkov za zgradbo pri spoznavanju zunanje in notranje podobe naše mladine. Pred durmi so razne božičnice. Anketa o obleki naj pravočasno razgali dejanski stan, in odločitev — komu in kaj — podariti, ne bo tako težko.

Te dni smo razposlali vsem šolam nove pole o obleki šolarjev. Vsak razrednik si naj napravi seznam vseh učencev za svoj razred na osnovi poslanega obrazca, ugotovi poklice staršev, nato pa primerno in diskretno izpraša vsakega učenca, kakšne komade oblačila premore. Dobljene podatke ločite nato po kategorijah, nakar eden od tovarišev na šoli izdelava zbirni obrazec na osnovi zbranega materiala. Poslan obrazec smatrate za zbirni. Izpolnjeno polo vrnite zanesljivo in najkasneje do 5. dec. 1938, na naslov: Hudaes Oskar, učitelj, Šmartno ob Paki.

Nekateri tovariši so prejeli anketne pole I. izdaje in jih že izpolnili. V redu in zahvaljeni! — Novi pa naj izvolijo upoštevati sledeče pripombe k tej anketni poli.

V rubriki 1.: Kmetje z nad 50 ha zemlje vpišite v kategorijo »Veliki kmetje« v oklepaju ali z rdečilom.

V kat. »Malih kmetov« vpišite preužitkarje, vseh kategorij kmetov v oklepaj ali z rdečilom.

K poljskim delavcem prištevamo vse kočarje, najemnike, dninarje, brezposelne kmečke delavce, hlapce, služkinje — vse, ki se ne morejo preživeti od zemljiškega donosa, a spadajo h kmečkemu stanu.

K industrijskim delavcem štejemo kvalificirane in nekvalificirane delavce, industrijske upokojene, vdove, brezposelne in nezakonske delavske matere.

K obrtnikom štejemo one, ki samostojno izvršujejo svojo obrt. Sem prištevamo tudi trgovce in gostilničarje. Ako imajo kaj zemlje, jih uvrstite v ono kategorijo, ki jih dejansko redi.

Med privatne nameščence vpišemo državne, samoupravne in privatne uradnike, zvanikičke in sluga; dalje obrtni in trgovske pomočnike.

Med ostale poklice štejemo razne samostojne inteligenčne poklice, n. pr. uradniki, inženirji, advokati, industrijci itd. in končno vse, ki jih v prejšnje kategorije nismo mogli uvrstiti.

V rubriki 2. a: je vpisati število anketiranih učencev, ločeno po spolu, ki spadajo v ono kategorijo.

2. b: Pomeni število komadov poedinega oblačila. V vrsto 4. vnesite tudi one primere z nad štirimi komadi.

Rubrika 3. do incl. 16.: Vpišite takole: v vrsto: 1 plašč 13 (učencev), slično tudi za vse ostale vrste oblačil. Za delovno obleko veljajo pri dečkih hlače in suknjič. V rubrikah 4. in 5. je to itak ločeno, v rubriki 21. a in b nas pa zanima le stanje oblačila in ne število kosov. Telovniki niso neobhodno potreben komad obleke, zato jih ne upoštevamo. K plašču prištevamo tudi kratke moške in ženske jopiče, ki se oblačijo preko obleke, pekerine in dežne plašče. Volnene rute, plete in velike šale prištevajte k puloverjem.

Rubrika 17.: Tu sem štejemo usnjene nizke čevlje, visoke čevlje in gojzerice.

Rubrika 18. a: Vpišemo primere, ko ima učenec gumasto obutev poleg usnjene.

Rubrika 18. b: Primeri, ko ima samo gumasto obutev. V obeh primerih se vpisuje številčno samo gumasta obutev.

Rubrike 19. do 20. a in b: Isti postopek se ponovi v rubr. 18.

Rubrika 21. a: Vpisati je še dobro ohranjeno, tudi zrakopano obleko, v b pa raztrgano, zelo ponošeno obleko.

Rubrika 22.: Za nočno perilo lahko služi že odložena dnevna srajca, pri deklicah tudi lahka obleka. Samo učenci, ki gredo spat v svoji dnevni obleki, oz. perilu, se smatrajo, da nimajo nočnega perila.

Anketa je važna za določitev življenjskega standarda naše šolske dece, zato pričakujemo, da bo vsaj večina šol odgovorila nanjo točno, vestno in o pravem času. Opišite tudi v posebnem poročilu razne posebnosti v naši kakovosti blaga, izvor blaga in druge take važne zanimivosti. Zavedajte se, da le živa beseda da statističnemu ogroženo meso in kri — torej življenje iz življenja.

Splošne vesti

— PISANE LUTKE in TINKIN ZAJČEK. Izšli sta dve izvirni slovenski slikanici z besedilom znanega mladinskega pisatelja Josipa Ribičiča. »Pisane lutke« z večbarvnimi ilustracijami Ksenije Prunkove in »Tinkin zajček« ilustriran po Francetu Miheliču. Ti dve mladinski slikanici prekašata po svoji vsebini, ilustracijah in opremi vse dosedanje. Zaradi tega še posebej opozarjamo na naročilnico, priloženo današnji številki »Učiteljskega tovariša«.

— Vodnikove knjige so izšle. Kakor nam sporočajo iz pisarne Vodnikovih družbe, bodo letošnje zetje te naše priljubljene in lepo razširjajoče se književne matice prihodnji teden pričeli oddajati članom in razpošiljati poverjenikom v vsa mesta, trge in vasi naše domovine. In to po točnem načrtu. — Najprej dobe

po štiri knjige letošnje redne izdaje ustanovniki in Amerikanci z ostalimi inozemci, nato Ljubljana in ljubljanska okolica, dalje vsi ostali kraji bivše ljublj. oblasti (ki so bili lani drugi), takoj nato mariborska oblast. Vse to bo šlo — kakor vsa leta doslej — naglo od rok. Poverjeniki, ki so točno in o pravem času javili število svojih članov in poslali nabrani denar, ter direktni člani bodo prejeli svoje izhode najkasneje do konca novembra. Ko bo to končano, pridejo na vrsto zamudniki, ki jih — žal, nobeno leto ne primanjkuje. Ker se do zadnjega ne morejo odločiti, da bi se prijavili svojemu poverjeniku in mu za štiri lepe, zanimive knjige plačali tistih bore dvajset dinarjev, čeprav jih mnogo od teh že vsa leta naroča Vodnikove knjige, se bo nekaterim tudi letos utegnilo zgoditi, če bodo spet od-

... in ...

+ JUU SRESKO DRUŠTVO LAŠKO je zborovalo prvič v letošnjem poslovnem letu in opravilo letni redni občni zbor v soboto, 12. novembra 1938., v Zidanem mostu. (Udeležba 58 članov, t. j. 44 %.)

Zborovanje je vodila tov. podpredsednica Marta Plavšakova, ki se je s tehničnimi besedami spominjala uvodoma 20-letnice naše svobodne domovine. Dalje je pozdravila prav toplo navzoče člane, med njimi tudi tov. nadzornika Potočnika, tov. Lebarja ter na novo pristopivše člane.

Sledilo je predavanje tov. Mahkote Milana: Referati na domačih učit. konferencah. Tehnim, enournim izvajanjem je članstvo pazljivo sledilo, se za način konferenčnih referatov v podanem smislu navdušilo, nakar je tov. nadzornik referenta naprosil, da sestavi podoben načrt za ves srez. Na podlagi take konf. poročevalske službe, bi si ustvarili učne pripomočke modernega kova. (V debato posežejo še tov. Pavčič, Kimovec in Švare.)

Tajniško poročilo je podal tov. Mahkota, blagajniško pa tov. Groznik, ki prejme za res vzorno vodenje blagajniških poslov — na predlog nadz. odbora — razrešnico s pohvalo. Članarina ostane ista ter je poaračun enak lanskemu.

Točno ob 10. uri so se izvršile volitve upravnega odbora, nadzorstva, odsekov in razsodišča. Vložena je bila le ena lista. Upravni odbor je po konstituiranju sledeč: predsednik Mahkota Milan, podpredsednica Plavšak Marica, tajnica Urbajs Alojzija, blagajnik Groznik Josip, člani: Kimovec Fr., Musar Fr., Jesih Adolf.

... in ...

Učiteljski planinski dom na mejo

Konkreten predlog, ki ni težko izvedljiv

O učiteljskem planinskem domu se je govorilo pred letom, ko je neko gorenjsko učiteljsko društvo stavilo sekciji predlog, da bi poleg obmorskega doma morali misliti na številne naše tovariše in tovarišice, ki so bolj potrebni počitniškega oddiha v planinah nego vročega morskega podnebja. Žal je zaradi predragih parcel zadeva bila dana — ad acta. Sedaj prihaja v konkretni obliki zopet na dan, posebno še v zvezi z obmejno akcijo našega severnega ozemlja, pri kateri je učiteljsko v zadnjih letih vodilo.

Vedno bolj čutimo, da bo treba obmejnimi krajem posvečati čim več pažnje tudi v dejanjih, ne samo v besedah! Ne zadostujejo samo resolucije, treba je pokazati tudi zanimanje in razumevanje za naše mejno ljudstvo; proučevanje gospodarskih in socialnih prilik nam je zelo važno, zlasti če dognanja pridejo v javnost in k merodajnim činiteljem, ki bi lahko marsikaj izboljšali! Tudi sedanja nabiralna akcija odseka učiteljice za pomoč otrokom je vse hvale vredna, saj bo končni efekt takšen, da učiteljstva ne bo smelo biti sram. Še mnogo več povezanosti z obmejnimi ozemljem bi pokazali, če bi se meji dejansko približali, n. pr. o počitnicah, na izletih itd. Na lico mesta bi spoznali križe in težave ljudi in krajev. Lasten dom v obmejnih planinah bi učiteljsko še mnogo bolj približal ljudstvu ob najbolj eksponiranih postojankah.

Visokošolke iz Ljubljane so se letos v počitnicah posvetile mejašem s tem, da so bivale nekaj tednov na Kapli nad Marenbergom — blizu državne meje. Tu so še primitivni, revni ljudje, kakršne opisuje tov. J. Juranič v svoji knjigi »Iz šole za narod« (Remšnik). Del brezposelnih učiteljskih abiturientk je bival istotako med obmejnimi ljudmi v Kotljah na Koroškem. Obe akciji sta mnogo pripomogli k pravilnemu gledanju obmejnih problemov na strani udeleženc, na drugi strani pa so domačini spoznali dekleta iz »zaledkov«, o katerem imajo še na stotine predsodkov. Vsekakor koristnejšega oddiha si agilna dekleta ne bi mogla najti nikjer drugod. Kajti res je, da je obmejni Kozjak nad Dravo zapuščen po krivici!

Zlasti Maribor je sokriv, da se ni za te kraje kaj več storilo že v prejšnjih desetletjih. Učiteljsko je rotilo in prosilo, vendar so bili vse le — kliki vpijočega v puščavi... Pač pa je Pohorje zelo napredovalo!

Šele sedaj so s cestnimi deli tako daleč, da bo iz Dravske doline vendar vodila kmalu avtomobilska cesta tudi na Kozjak (Kapla in Sv. Duh na Ostrem vrhu) mimo Sv. Ožbalta ob Dravi, kjer se je po 20-letni borbi v pre-

teklem tednu otvorilo železniško postajališče (med Sv. Lovrencem in Breznom).

V Mariboru je običajno, da si društva svoje domove stavijo na Pohorju. Tam imajo svoj dom Sokoli, poštarji, športniki in planinci. Na Kozjaku, ki po svoji lepoti prav nič ne zaostaja za Pohorjem, je samo eno SPD zavetišče pri Sv. Pankraciju nad Remšnikom. Na žalost je ozemlje prepuščeno le finančni kontroli in graničarjem, ki vrlo čuvajo mejo. Planinci so vabljeni, zlasti pa letoviščarji in zimski športniki. (Gl. glasilo tujskoprometne zveze v Mariboru »Jugosl. biseri«, št. 3/4, november 1938.: »V Zadruvje na obmejni Kozjak« str. 53., kjer prof. dr. Mišič primerja lepote obmorskega kaštelskega Kozjaka z našim obmejnimi Kozjakom. Slična veličastna priroda, zlasti na eni najlepših obmejnih točk Sv. Duh na Ostrem vrhu, 907 m visoko nad Falo.)

Sv. Duh je ena najbolj znanih romarskih in turistskih postojank na meji, prav za prav tik meje, kajti državna meja je l. 1919. razpolovila vas tako, da je ostala novejša CMD šola v Nemčiji, stara trirazrednica pa v Jugoslaviji. Od Sv. Duha je krasen razgled v lučsmo — še slovensko — ravnilno, dalje do Semmeringa, do Blatnega jezera in preko Slovenskih goric tja do Prekmurja. Na jugu je temno Pohorje, na zapadu pa Karavanke in Kamniške planine ter hrbet Kozjaka proti Marenbergu, preko Golice in Obirja. Kraj je obdan s smrekami in borovci.

Vas je bila znana že pred vojno kot »windische Festung« in je kot taka odbijala vse napade iz sosesčine. Rajni šol. uprav. Majcen, tov. Vranc in Križnič so utrjevali tukaj dolga leta severno mejo, da je vztrajala...

In baš v tej lepi vasi se ponuja prilika za »Planinski dom« za učiteljsko.

V vasi je napredaj gostilna, ki leži na najlepši točki na vrhu s celotnim posestvom 7 oralov (največ gozda) za 55.000 dinarjev. Razmeroma izredno nizka vsota, zlasti ker bi bilo treba gotovine le 30.000 din. Postojanka bi se lahko takoj zasedla, ker je letos prazna. Za investicije ne bi trebalo mnogo, ker je v gozdu dovolj lesa, ki bi služil takoj kot gradbeni material za povečanje objekta. Tudi šola je nekaj korakov oddaljena in bi v počitnicah služila lahko za bivališča planinskega zraka željnim letoviščarjem. Dohod ni težaven, saj je od Drave le pol ure hoda. Postaja: Fala ali Sv. Lovrenc na Pohorju.

Ker je Sv. Duh na Ostrem vrhu središče vzhodnega Kozjaka in kot tak dominira nad ostalimi predeli, bi bil za spoznavanje obmejnih ljudi za učiteljsko kaj primeren. Ne

—nik

lašali, da bodo naposled ostali brez Vodnikove pratike za leto 1939., kar se je zadnja leta že mnogim pripetilo. Pratik, ki po svojem značaju ob letu izgubi praktično veljavo, četudi njena vsebina še ne zastara, tiska namreč Vodnikova družba vedno več sto izvodov manj, da ji eventualno ne obteži skoro brez vrednosti v zalogi kot potiskan papir. — Pozivajo se ponovno vsi, ki še niso stopili v krog letošnjih Vodnikovcev, naj to nemudoma store in na pravkar izišle Vodnikove knjige opozore tudi svoje znanke. — Vsi, ki ljubijo slovensko knjigo in pazno zasledujejo njen razvoj, vsi, ki si hočejo po trdem poklicnem delu z lepim čitvom krajšati svoje proste ure, vsi, ki si žele lepega slovtva, pa nimajo sredstev za drage razkošne izdaje, vsi, ki bi se radi poučili o tem in onem sodobnem vprašanju — so v taboru napredne književne matice Vodnikove družbe!

— Staršem, vzgojiteljem in šolam v vednost. Ministrstvo prosvete kraljevine Jugoslavije priporoča s posebnim odobrenjem otroškim vtrem, narodnim, meščanskim in srednjim šolam nabavo knjig Marija Jezernik: Beli bratec. Knjiga je izšla v ženski založbi Belo-Modra knjižnica, Ljubljana, Prečna ul. 2. Naročila sprejemajo knjižarne in založba na gornji naslov.

Lištnica uredništva

Klop Marko. Prosim Vas, da javite svoj točen naslov!

Vse rokopise za »Učiteljskega tovariša« pošljite najkasneje do torka. — V sredo dospeli dopisi pridejo v poštev šele za prihodnjo številko.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Priznanje in zahvala pisatelju »Srpske trilogije«. Učitelji užičkega sreza so na občnem zboru svoje sreske organizacije izrazili iskreno zahvalo in priznanje pisatelju Jakovljeviću, ki je spisal znano delo iz vojne dobe »Srpska trilogija«. V posebni spomenici navajajo užički učitelji, da je pisatelj Jakovljević v svojem delu opisal učitelja kot junaka v svetovni vojni in s tem izkazal veliko čast učiteljskemu stanu. Sklep učiteljske skupščine je bil pisatelju že sporočen. (»Jutro« 17. XI.)

— I Petdesetletni učenec ljudske šole. Revnega kmeta Imeta Ago Mulahasanovića iz Ližešnice pri Maglaju diči izredna in zgledna prosvetna vnema. Mož je star 50 let, ima ženo in 13 otrok. V mladosti ni imel priložnosti, da bi se naučil čitati in pisati, čeprav je bila to njegova srčna želja. Ko so mu doraščali otroci, je hotel vsaj njim nakloniti to, kar njemu ni bilo usojeno. Do najbližje šole pa je več ur dolgo pot po nevarnih stezah. Na dolgo in nevarno pot svojih otrok ne more pošiljati, ne mara pa jih poslati nepismene v življenjsko borbo. Nekaj let je reševal ta problem, naposled pa je našel izhod. Ko se je blizil že 50. letu, je prosil, da bi njega samega uvrstili med učence najbližje ljudske šole. Nenavadni prošnji so ugodili in Ago je postal šolar. V izredno kratkem času se je naučil čitati in pisati in potem je doma prevzel vlogo — učitelja. Čitati in pisati je naučil svojo ženo, in pismeni so postali tudi vsi otroci, ki bi sami hodili v šolo, če ne bi bilo tako daleč. Mlajši in najmlajši pa še pridejo v šolo skrbnega očeta. (»Jutro« 20. XI.)

Učiteljska tiskarna

— t Čim več članov združnikov ima tiskarna, tem več ugleda ima v poslovnem svetu. Radi tega in da bo res last slovenskega učiteljstva, želimo, naj postane vsak učitelj tudi naš združnik. Na slabe gnotne razmere se ne smemo v tem primeru izgovarjati, saj lahko vplačujemo deleže v malih obrokih.

— t 15% popust dobe združniki Učiteljske tiskarne pri nakupu blaga za lastno uporabo. Izkazati se morajo z združnimi knjižnicami.

— t Največ združnikov ima Učiteljska tiskarna v Ljubljani, tej slede srezji Radovljica, Celje in Škofja Loka. Upamo, da bomo mogli kmalu naštetih nekaj srezov, ki so pridobili več novih združnikov. Ob novem letu bomo objavili pregled združnikov po srezih.

— t Če vas zanima gospodarstvo in politika, sezite po knjigi Nemčija in Jugoslavija, ki jo dobite v Knjižarni Učiteljske tiskarne.

Mladinska matica

— mm Čevlji št. 36. Pisatelja rokopisa »Čevlji št. 36« obveščamo, da je rok za vlaganje rokopisov že potekel. Ker razpisuje Mladinska matica vsako leto literarne nagrade, bi prišel rokopis eventualno v poštev za prihodnji razpis.

— mm Uradne ure tajništva M. M. bodo odslej od 17. do 19. ure.

— mm Avtor »Julike«, ki je poslal svoj rokopis pod psevdonimom Bogdan, je naprošen, da se osebno ali pismeno javi pri tajništvu Mladinske matice.

— mm Zaradi tehničnih ovir ne izide Sedmakova mladinska povest »Tonček« za Miklavža, ampak kasneje.

— mm Četrta, božična številka »Našega roda« s pestro vsebino izide 28. t. m. in bo do 1. na vseh šolah. Poverjeniki so naprošeni, da pošljejo upravi število naročnikov čim prej.

— mm Cenj. poverjeniki so naprošeni, da nakazujejo denar za posamezne številke »Našega roda« vnaprej.

— mm Za Božič izide v redakciji Frana Roža III. zvezek Cicibanove knjižnice, ki bo primeren za učence prvih razredov. Cena knjižice pri večjem naročilu din 1.50.

— mm Za Miklavža izide za naše najmlajše štiriobarvna slikanica »Živali«. Slikanico je izdelal na originalnem način slikar I. Miklavc. Izviren tekst bo v verzih in tiskan v verzalkami (velikimi črkami), tako da bo knjiga posebno primerna za učence prvih razredov. Seveda bodo segli radi po knjigi tudi mlajši otroci, ki jim je šolska učenost še tuja. Cena knjižice za naše naročnike bo 12 din. Prednaročila sprejema uprava.

— I »Nova doba« prinaša z dne 18. XI. daljši uvodnik pod naslovom »O naši kulturalnosti« med drugim tudi sledeče: Da se odpravijo vsi nekulturni pojavi med našim narodom, je potrebna temeljitejša in boljša vzgoja naše mladine. Te vzgoje pa ne dajejo narodu samo učitelji, ki uče šolsko deco pisanja, čitanja in račutva, ampak še v večji meri tisti odgovorni činitelji, ki imajo pod svojim vplivom našo šolskim klopem že odraslo mladino, ki stoji popolnoma pod njihovim vodstvom v raznih društvih in organizacijah.

— I Šolske razmere. Hrastniška osnovna šola je bila vedno znana kot odlična, dobro učiteljstvo je poučevalo nadpovprečno nadarjeno deco. V prvi vrsti je pač zasluga naše šole, da je naše delavstvo tako naobraženo in načitano. Naša dekleta so se učila ročnih del in marsikatera delavska žena vzame še danes rada v roke igle ali kvačko. Imeli smo pa tudi menda več kot petdeset let stalno učiteljice ročnih del Sedaj se je to spremenilo. Dosedanja učiteljica ročnih del je obolela in hoče menda v pokoji, nove pa ne mislijo več nastaviti. (»Nova doba« 18. XI.)

— I Dvoje novih šol so te dni otvorili. Gre za štirirazrednico in Retečah pri Škofji Loki in za trirazrednico na Črnem vrhu pri Polhovem Gradcu.

— I Nova meščanska šola se začne v kratkem graditi v predmestju Viču v Ljubljani. Nova šola bo stala poleg dosedanje, ki je že zdavnaj postala premajhna. Dela bodo gotova prihodnje leto in bodo stala več milijonov dinarjev. (»Edinost« 19. XI.)

Aktualnost predmeta je očitna. Knjiga je spisana na nemškem jeziku.

— t Naročite »Miklavžu«, da se zglati v Knjižarni Učiteljske tiskarne, da mu pokažemo, kaj vse lahko ponese v svojem košu svojim ljubljencem.

— t Dolgi zimski večeri so tu! Dolgčas vas mori, ker si nečete nabaviti lepih knjig, ki bi vas zabavale in učile! Knjižarna Učiteljske tiskarne vam lahko pomore. Pišite, vprašajte in naročite!

— t Miklavž se bliža! Otroci se morajo obdariti! Najlepše, najkoristnejše in trajno darilo je knjiga. Knjižarna Učiteljske tiskarne je te dni izdala tri prezanime knjige za otroke: Josip Ribičič: Pisane lutke. Knjiga za deklice. Josip Ribičič: Tinkin zajček. Knjiga za dečke. Manica Komanova: Teta s cekarjem. Izvirne pravljice.

— t Šolska upraviteljstva — izpopolnite si pri Knjižarni Učiteljske tiskarne šolske knjižnice in zbirko učil.

— mm V založbi Učiteljske tiskarne izide ta dve kratni slikanici z Ribičičevimi besedilom »Pisane lutke« in »Tinkin zajček«. Vč-barvne ilustracije za prvo slikanico je izdelala Ksenija Prunkova, za drugo pa enobarvne Fran Mihelič. Za člane Mladinske matice posreduje po želji naročila tudi naša uprava.

— mm Za Miklavža in Božič ima Mladinska matica v zalogi za svoje člane knjige po sledečih cenah:

a) Redne publikacije:

1. Pipan: »Kako smo delali radio«, broš. 4 din.
2. *** »Kresnice«, IV. letnik, broš. 4 din.
3. Ribičič: »Miškulina«, broš. 4 din.
4. Bevk: »Luček in njegov škorec«, broš. 4 din.
5. *** »Kresnice«, VI. letnik, broš. 4 din, vez. 8 din.
6. Kmetova: »Lovei na mikrobe«, broš. 4 din, vez. 8 din.
7. Magajna: »Brkonja Čeljustnik«, broš. 4 din, vez. 8 din.
8. *** »Kresnice«, VII. letnik, broš. 4 din, vez. 8 din.
9. Bevk: »Tovariši«, broš. 4 din, vez. 8 din.
10. Kardelj: »Potovanje skozi čas«, broš. 4 din, vez. 8 din.
11. *** »Kresnice«, VIII. letnik, broš. 4 din, vez. 8 din.
12. Bevk: »Pastirici«, broš. 4 din, vez. 8 din.
13. Bambič-Ribičič: »Kralj Honolulu«, samo vezane 8 din.
14. Andrejka: »Po lepi Sloveniji«, broš. 4 din, vez. 8 din.
15. *** »Kresnice«, IX. letnik, broš. 4 din, vez. 8 din.

16. Ribičič: »Čurimurčki«, broš. 4 din, vez. 8 din.
17. Milkovič: »Barake«, broš. 4 din, vez. 8 din.
18. Cerkvenik: »Ovčar Runo«, broš. 4 din, vez. 8 din.
19. Ribičič: »Nana, mala opica«, broš. 4 din, vez. 8 din.
20. Ravljen: »Šimej iz Roža«.
21. Ravljen: »Grajski vrabec«, broš. 4 din, vez. 8 din.
22. Winkler: »Hribčev Gregec«, broš. 4 din, vez. 8 din.
23. Hudales: »Zgodbe o bombažu«, broš. 4 din, vez. 8 din.
24. Skulj: »Vrtaričice«, broš. 4 din, vez. 8 din.
25. Hudales: Postelja g. Fibriha, broš. 4 din, vez. 8 din.

b) Izredne publikacije:

1. Lovrenčič: »Tiho življenje«, broš. 6 din, vez. 8 din, vez. v polplatno 12 din.
2. Ribičič: »Mihec in Jakec«, broš. 8 din, vez., boljši papir, 10 din.
3. Čermelj: »Nikola Tesla«, broš. 20 din, vez. 24 din, v polplatno vez. 28 din.
4. Ribičič: »Miklavževa noč«, karton. 12 din, vez. 16 din.
5. Seliškar: »Bratovščina sinjega galeba«, broš. 10 din, vez. 15 din.
6. Potokar: »Pirhi« (bolgarske pravljice), broš. 20 din.
7. Ciciban čita, II. zvezek, broš. 1.50 din.
8. Ciciban čita, III. zvezek, broš. 1.50 din.
9. Slikanica »Živali«, kart. 12 din.

»Naš rod«, vezani letniki:

iz II., IV., V., VII., VIII. in IX. leta v polplatno 21 din, v celo platno vez. 30 din.

Kuhinjsko posodo — jedilno orodje — vse za gospodinjstvo

FRANC GOLOB — LJUBLJANA — WOLFOVA ULICA 8

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. Opozorilo. Pevce in pevke Učiteljskega pevskega zbora »Emil Adamič« opozarjamo, da se bo vršil v letošnjih božičnih počitnicah večdnevni pevski tečaj. Točen datum bomo javili v posebni okrožnici, v kateri bomo očrtali tudi vse nadaljnje delo zbora. Prosimo vse člane in članice zbora, da si svoje delo uredijo tako, da bodo lahko prišli na ta pevski tečaj. Do tega časa naj vsi pregledajo svoje predale in miznice ter pošljejo na naslov zbora vsake morebitno najdene note, ker bi rad arhivar uredil zborovski arhiv. Članstvo naj javi tudi vsako spremembo naslova.

Tajništvo.

—pev. Prihodnja skupna seja upravnega in artističnega odbora bo v petek, 2. decembra t. l., ob 19. uri v pevski sobi na sekciji JUU v Ljubljani. Radi važnosti dnevnega reda ter prvega sestanka z novim dirigentom prosimo, da se seje udeležijo vsi odborniki in odbornice.

Tajništvo.

—pev. Sprejemanje novih članov. Ker je številčno stanje Učiteljskega pevskega zbora polno, bo sprejel UPZ le nekaj dobrih drugih

basistov. Prosimo tovariše, ki pojejo navedeni glas in ki imajo veselje do dela v zboru, da prijavijo svoj vstop v zbor.

Šolski radio

—r IX. Torek, 29. novembra. Potovanje po Češkoslovaškem; gđc. Dana Kugler. Č. S. R. je bogata na zgodovinskih spomenikih in ima močno razvito industrijo, zato nam nudi mnogo zanimivega. Pot nas bo vodila preko Bratislave, Zlina, Velehrada, Brna, Olomuca, Hradca Kralové do Prage in od tod v Lani, Plzen do Češ. Budejovic in nazaj v domovino. II.—III.

V četrtek, 1. decembra, bo šolska oddaja ob 9.15 uri. Izvajajo gđc. Marina Ribičič, g. Mirko Demšar in Boža, učenka II. razreda. — Razpored: 1. Nagovor: Zedinjenje. 2. Mitja Ribičič: Zedinjenje — prizorček. 3. Etbin Bojc: Mati domovina — recitacija. 4. Nuša Rapetova: Otrokova vprašanja — dialog. 5. Radivoj Rehar: Prvodecembrska molitev. — II.—III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 27. novembra, predaval g. inž. Bogdan Pahor. Zakon o pridelku in njegova praktična uporaba.

Študentska organizacija JUU

Iz društev Vabila

= JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA-OKOLICA VZHODNI DEL bo zborovalo 3. decembra 1938. ob 9. uri v magistratni dvorani v Ljubljani. Dnevni red: 1. Študentske zadeve. 2. Predavanje g. dr. Frante Misa »Družina, temelj države«. 3. Razni predlogi.

Odbor.

= JUU SRESKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU bo zborovalo v soboto, dne 3. decembra, ob 9. uri na osnovni šoli v Novem mestu.

= JUU SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DESNI BREG bo zborovalo dne 3. decembra ob pol 10. uri v Studencih pri Mariboru na deški ljudski šoli z naslednjim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo (Petrovič). 2. Poročilo o glavni skupščini (Kašpar — Petrovič). 3. Predavanje: »Proučevanje otroka« (Lediček). 4. S. S. M.

= JUU SRESKO DRUŠTVO V MURSKI SOBOTI bo zborovalo 3. decembra 1938. ob 9. uri v Sokolskem domu v Murski Soboti z referatom g. Vodetove: »Današnje naloge žene s posebnim ozirom na učiteljice.« Odbor prosi članstvo, da poravnava članarino za prvo tromesečje, stare dolžnike opozarja na sklep članstva z dne 23. oktobra 1938. Dalje prosi odbor vse tovariše obmejnih šol, da nam do 28. novembra 1938. pošljejo podatke o nacio-

nalnem in narodnem stanju prebivalstva svojega šolskega okoliša. — Udeležba naj bo polnoštevilna! Prosimo tudi tovariše(-ice) novince, da pristopijo v našo organizacijo, povabite jih, istotako vabimo tudi one, ki že nekaj let stoje ob strani.

Odbor.

= JUU SRESKO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA bo zborovalo v soboto 3. decembra, na deški šoli v Škofji Loki. 1. Otvoritev in uvodni nagovor. 2. Predavanje. 3. Situacijsko poročilo (tov. Jože Zupančič). 4. Učiteljska samopomoč (tov. Vida Debeljakova). 5. Izredna glavna skupščina v Zagrebu (tov. Vojteh Debeljak). 6. Predlogi in slučajnosti. — Pričetek zborovanja točno ob 8. uri. Zaradi važnosti dnevnega reda pričakujemo polnoštevilne in točne udeležbe. Privedite s seboj tudi novodošle tovarišice in tovariše!

Odbor.

= JUU SRESKO DRUŠTVO V LITIJ bo počastilo spomin kralja Zedinitelja ob njegovem 50. rojstnem dnevu in bo zborovalo zato 17. decembra 1938. ob 9. uri v Litiji, v VI. razredu ljudske šole. Na dnevnem redu razen komemoracije in običajnih poročil, še tečaj tov. Kotnika iz Sv. Križa nad Litijo o narodni ornamentiki in ljudski šoli. Poslednja točka dnevnega reda bo ogled obrata v litijski predilnici.

Na prvem letošnjem zboru v Ljubljani smo sklenili, da bomo sodelovali pri akciji za pomoč obmejni in kočevski deci. Vsak naš

član naj zbira v svojem šolskem okraju: denar, obleko, knjige in živila. Poverjenica za nabiralno akcijo je tov. Kovič Leopoldina iz Jevnice, ki daje potrebne informacije in se lahko nanjo opošeje zbrani material ali denar. — Na decembrskem zboru v Litiji bo zaključila nabiralno akcijo. Podprimo vsi plemenito socialno zbirko!

Odbor.

= JUU SRESKI DRUŠTVI BREŽICE IN KRŠKO bosta skupno zborovali dne 7. decembra 1938. ob 11. uri v ljudski šoli v Sevnici. Na dnevnem redu je predavanje g. profesorja Siliha Gustava iz Maribora o temi »Aktualna pedagoška vprašanja naše dobe s posebnim ozirom na delo naše ljudske šole«. — Ugodna ura pričetka omogoča slehernemu članu, da se udeleži zanimivega predavanja. Predsednika:

R. Ivanuš.

I. Hrovat.

Poročila

+ JUU SRESKO DRUŠTVO KAMNIK je imelo svoj letni občni zbor 12. novembra 1938. v Domžalah.

Navzočih je bilo 70 članov ali 55 %. Uvodoma je tov. predsednik pozdravil vse navzoče, zlasti nove člane, nadalje nač. sreza g. Maraža in kot predavatelja šol. nadz. v p. g. A. Skulja, kateremu je v imenu društva izrekel tople besede in zahvalo za njegovo vidno delo v našem srezu. Iskreno pritrjevanje vseh navzočih je bil dokaz, da učiteljstvo obžaluje njegovo upokojevanje. Nato je počastil 75-letnico tovariša-veterana Janka Tomana in ga stavil vsem mlajšim članom v vzgled stanovske zavednosti. Enako je pozdravil še starejšega tovariša Hitija, ki se kljub visoki starosti redno udeležuje naših zborovanj. Organizacija tovarišev takih vrlin mora doseči uspehe, ker nas rešuje le kvaliteta.

V situacijskem poročilu je nato poročal o delu in ukrepih organizacije in vodstva sekcije, ki se trudi za izboljšanje vseh, zlasti pa naših vitalnih interesov.

Iz tajnikovega poročila je bilo razvidno notranje društveno življenje. Sodelovanje vsega članstva bi dvignilo borbenost in zavest, ki nam je danes potrebnejša kot kdaj koli prej. Molk na zborovanjih in kritika na ulici ne bosta nikdar realizirala naših teženj.

Blagajniško poročilo tov. Cenciča je pokazalo finančno stran društvene blagajne in s tem stanovsko zavednost in nezavednost članstva.

Za strokovni odbor je poročal tov. Mayer in dosegljivost članov, da se ponovno pristopi k reševanju vprašanih pol glede gmotnega položaja učiteljstva v srezu.

Gospodarski referent tov. Merčun je obravnaval težave naših ustanov, predvsem Učit. doma. Poudaril je, da bi se s pristopom zadružnikov v večjem številu znižala oskrbnina v U. d., s čimer bi bil dosežen njegov cilj.

V imenu nadzornega odbora je poročal tov. Smole in predlagal razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta.

V poročilu tov. Mehore o poteku banov. skupščine je bilo iznešeno resnično in smotno delo sekcije za vsa vprašanja šolskega in osebnega značaja. Doseženi uspehi pa niso v razmerju s požrtvovalnim delom, ker so na poti višje sile.

Redno in izredno glavno skupščino v Zagrebu je opisal tov. predsednik. Podčrtal je složen nastop ogromne večine delegatov, ki so zavedajoč se, da branijo stanovsko linijo in demokracijo, z discipliniranim nastopom razbili naval obsojanja vredne opozicije.

Za izvedbo akcije za pomoč otrokom v obmejnih krajih so se izjavili vsi navzoči, darovi naj se odpremo na šol. uprav. v Kamniku in Domžalah.

Pri obravnavi aktualnih šol. vprašanj se je razvila živahna debata. Snov pa spada v kompetenco uradne konference.

Članarina je po soglasnem sklepu ostala ista kot lani.

Častno razsodišče tvorijo še nadalje dosedanj člani.

V predavanju »Skiptikon kot učilo« je g. šol. nadzornik A. Skulj dokazal, da je pouk sodoben in uspešen, čim bolj ga ponazorimo. V ta namen izbornu služijo skiptikon. Material zanj dobimo vsepovsod, tudi v časopisju.

Predavanje je obsegalo pet učnih slik za elementarni razred, osnovno in višjo lj. šolo. Obravnaval je boleznin in škodljivce sadnega drevja, izlet na Gorenjsko in v Benetke, stavbarsko umetnost, mekarstvo, alkoholizem in sliko za jezikovni pouk v elementarnem razredu.

Učiteljstvo je z zanimanjem sledilo predavanju, ki je bilo vezano na številne skiptične slike, in z aplavzom nagradilo predavatelja, kateremu se je tov. predsednik še posebej zahvalil.

Jos. Napokoj, preds.

F. Chvatal, tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — VZHODNI DEL je zborovalo dne 29. oktobra t. l. v Ljubljani.

Članov 85, navzočih 48, t. j. 54 %. Po uvodnem pozdravu poročala tov. predsednik Kosin, da je predavatelj g. dr. Miss nujno zadržan, zato predavanje odpade in bo na dnevnem redu prihodnjic.

Tov. tajnik poda svojo letno poročilo, ki je bilo sprejeto brez ugovora, nakar je sledilo podrobno poročilo tov. blagajničarke. Poudarila je razveseljivo dejstvo, da se v zadnjem času plačuje članarina v najlepšem redu, razen par izjem.

Tov. Skubic predlaga razrešnico, kar je soglasno sprejeto.

Sledil je proračun za tekoče leto, ki izkazuje 3200 din dohodkov ter isto toliko izdatkov. Članarina za tekoče leto ostane neizpre-

menjena, in sicer 17 din + 2 din za podporni fond = 19 din mesečno.

Nato je poročala tov. Likarjeva o učiteljski banovinski skupščini v Ljubljani, za tem pa tov. Lulik o glavni skupščini v Zagrebu. Obe poročili sta bili skrbno ter zanimivo podani in sprejeti z aplavzom.

Prečital se je dopis sekcije o pomoči otrokom v obmejnih krajih. V zanimivi in stvarni debati, ki je sledila, se je pokazalo izredno zanimanje za nameravano podporno akcijo in so se določile smernice, kako naj se izvede.

Kosin Mirko, preds. Franjo Čuk, tajnik.

+ JUU SRESKO UČIT. DRUŠTVO V KRŠKEM je zborovalo v soboto, dne 12. novembra t. l. Navzočih je bilo 35 članov, t. j. 28 %.

Pred prehodom na dnevni red se tov. predsednik v lepem govoru spominja 20-letnice zedinjenja, nakar odpre občni zbor. — Iskreno pozdravlja vse, zlasti nove tovariše in tovarišice z željo, da bi se v našem srezu in naši sredi kar najbolje počutili.

Pri obravnavi dopisov se je v akciji za pomoč otrokom v obmejnih krajih razvila debata. Ugotovilo se je, da je naš srez zelo reven, vendar je članstvo pripravljeno storiti vse, kolikor je v njegovi moči, da se započeta akcija častno izvede. Predlog tov. Zdešarja, naj bi sekcija vplivala na pisatelje, da bi ne pošiljali na šole knjig brez naročila, je bil soglasno sprejet.

Sledilo je predsedniško, tajniško in blagajniško poročilo. Radi neugodnega stanja blagajne predlaga tov. Zdešar, da ostane članarina prvih pet mesecev ista (16 din), drugih pet mesecev pa se zviša za 1 din (17 din). Dolžnike na naročnini se ponovno pozove, da plačajo prvi obrok najkasneje do 10. decembra t. l. Vse one, ki bi do tega termina ne plačali obroka, se preda odvetniku. Predlog je bil sprejet.

Nadzorni odbor da odboru absolutorij, blagajniku za težko in požrtvovalno delo pa izreče pohvalo.

Tov. Zdešar poda nato vseskozi zanimivo poročilo o banovinski in glavni skupščini.

Da bi si omogočili več dobrih predavateljev in navezali tovariške stike s soslednjim društvom, se bo po možnosti vršilo več zborovanj skupno z brežiškim srezo.

Pri slučajnostih opozarja tov. Škerletova, da mora društvo prigrisati hospitacije na Bežigradski šoli šest tednov prej. Tovariši(ce), ki se žele udeležiti hospitacije, naj zato nemudoma pošljejo svojo prijavo društvu.

Ugotovila se je premala stanovska zavednost nekaterih članov, ker se ne udeležujejo zborovanj in ne plačujejo članarine. Tov. Šinigoj pripominja, da je zavladala na zborovanjih neka pasivnost in da bo treba najti sredstvo, kako temu od pomoči. Tov. Zupančičeva predlaga, naj bi vsak član vsaj opravičil odsotnost. Predlog je bil sprejet.

Predlog tov. predsednika, da se posebna vabila na zborovanja ne bodo več pošiljala, je bil sprejet.

Tov. Herbst predlaga, naj bi se na vsakem zborovanju predaval tudi o administraciji. Tov. sreski šol. nadz. Šterk prevzame nalogo poročevalca s tem, da mu šol. upravitelj pošilja pisma vprašanja, na katera bi odgovarjal. Pripominja, da namerava izdati tudi »uradni repertorij«, izvod po 30 din. — Predlog tov. predsednika, naj bi šol. upravitelj poslali zadevne naročilnice tov. nadzorniku, je bil sprejet.

Ivo Hrovat, preds. Uršič Zora, tajnica.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO KOZJE je imelo dne 11. novembra 1938. zborovanje in občni zbor v Kozjem. Udeležencev je bilo 25, ali 61 %. Poročilo o banovinski skupščini je podal tovariš Mihevc Jože. Tov. Kos Makso je poročal o izredni skupščini v Zagrebu. Članstvo je vzelo poročilo na znanje. Pripravniki so se čudili, da na banovinski skupščini ni bilo razumevanja za položaj pripravnikov, ker je ukinjena znižana članarina. Tov. Kos je poročal o delovanju odbora v teku leta. Članstvo je izreklo posebno zahvalo tov. Frečetu Tinetu, ki je zdaj na drugem službenem mestu v Trzinu, in mu sklenilo poslati posebno zahvalno pismo. Tajniško poročilo je vzorno podala tov. Moser Julijana. Radi premeščene blagajničarke se blagajniško poročilo odloži do prihodnjega zborovanja.

Nadzorstveno poročilo je podala Kos Anica. Dosedanjemu odboru je z izjemo blag. poročila dan absolutorij.

Tov. Kos Makso je predaval zanimivo: »Moja pot na svetovno razstavo v Pariz.«

Pri volitvah je bila predlagana samo ena lista. Članstvo je z aklamacijo izvolilo Kosa Maksa, upravitelja šole Buče, za predsednika, Kerta Jožeta za tajnika, Vrečko Marto za blagajničarko. Odborniki so: Veljak Anica, Mihevc Jože, Čermelj Viktor.

Pri predlogih je predlagala nekaj pripravnikov, naj se članarina ponovno zniža na 10 dinarjev mesečno za vse pripravnike.

Kos Maks, preds. Kert Jožef, tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU je imelo redni občni zbor dne 12. nov. 1938. v Kočevju. Udeležilo se ga je 49 članov, to je 46 %.

Ob otvoritvi občnega zbora ni bila navzoča polovica članstva, zato je bil občni zbor odložen za eno uro, ko je bil sklepčen ob vsakem številu navzočih.

Medtem sledi poročilo delegatov banovinske in obeh glavnih skupščin v Zagrebu. Vršil se je tudi razgovor o petju državne himne pri predpisanih šolskih mašah ob narodnih praznikih. Tozadevne odredbe se tolmačijo v našem srezu povsem različno.

Občni zbor: Vložena je samo ena kandidatna lista. Verifikacijski odbor preide na

delo. Po poročilih tov. tajnika in blagajnika, predlaga tov. predsednik nadzornega odbora celokupnemu odboru razrešnico, ki je sprejeta soglasno.

V upravni odbor so izvoljeni tovariši: Trobiš Št. kot predsednik; Dequal Ciril, podpredsednik; A. Čokova, tajnica; Ljubič Anton, blagajnik, Jaklič Jožko, Strehovec Franc in Urbančič Branko, odborniki. Namestniki, tovariši: Andolšek Franciška, Stanič Ernest in Tratar Marijan.

Nadzorni odbor tvorijo tovariši: Koutny Vilibald, Boc Boris in Čuk Ladislav, namestniki tov. Rustjeva in Kodrič Vladimir.

Članarina za poslovno dobo 1938./39. znaša letno 170 din. — Prihodnje zborovanje v decembru bo obsegalo poleg stanovskega dela še slavnostni del, ker bo društvo proslavilo 20-letnico našega osvobođenja.

Trobiš Št., preds.

Čok A., tajnica.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO LENDAVA je zborovalo dne 12. novembra 1938. v Turnišču. Navzočih je bilo 36 članov (60 %) in turniški tovariš upravitelj kot društveni gost. Po otvoritvi je tovariš predsednik pozdravil vse navzoče, izrečno pa še novopristopivše mlade tovariše. Po sprejetem dnevnem redu je poročala tov. Prešernova o poteku in sklepih sekcije skupščine v Ljubljani, tovariš predsednik pa o delovanju sekcije v preteklem poslovnem letu. Poročal je tudi o poteku obeh glavnih skupščin JUJ v Zagrebu. Spomnil se je v posebnem nagovoru vseh borcev za svobodo Jugoslavije, katere 20-letnico so navzoči počastili s trikratnim »Živela«.

Društveni tajnik je v kratkem popisal delo sreskega društva v minulemu letu in se bavil s stanjem članstva in z vzroki, ki so krivi, da nekateri tovariši izstopajo ali stojijo izven društvenih vrst. Tovariš blagajnik je poročal o blagajniškem poslovanju in stanju blagajne, nato pa je prečital osnutek proračuna za leto 1938./39. Pri postavki za stanovske liste je tovariš Mlekuž sprožil vprašanje o obveznosti in neobveznosti naročitve stanovskih glasil in prečital iz društvenih pravil člen 17., odst. č). Zahteval je glasovanje o tem predmetu. Ker pa zborovanje ni bilo sklicano kot letna skupščina, se zadeva ni mogla izglasovati in se bo rešila na prihodnjem zborovanju kot redni letni skupščini. Kraj in datum skupščine naj odloči odbor.

Prešlo se je k čitanju došlih dopisov. Daje časa se je članstvo bavilo z okrožnico odseka učiteljic o božični obdaritvi otrok. V zvezi z okrožnico je o tej akciji poročala tov. Prešernova. V daljšem razgovoru se je ugotovilo, da je obdarovanje otrok za božič prekasno in bi bila boljša miklavževska obdaritev.

Nato so se izvolili manjkajoči člani nadzornega odbora in stanovskega razsodišča. V nadzorni odbor je bil izvoljen tov. Völle Rudolf, za člana stanovskega razsodišča pa tov. Rauter Ivan. Za poverjenika Slovenske šolske matice je bil izvoljen tov. Mlekuž Franjo.

Sledilo je izčrpno in lepo predavanje tov. Völleja o slovenskem ornamentu. Predavatelj je pokazal tudi nekaj lepih vzorcev. Predavanje je želo odobravanje. Razvil se je pogovor o razliki med slovenskim in madžarskim ornamentom. Tovariš predsednik je priporočal tovarišem, naj gojijo čim več slovenskega ornamenta pri risanju in pri ročnem delu. Pri slučajnostih je sprožil neki zborovalec vprašanje pavšalnih napadov na učiteljstvo v dnevnih časopisih, ki imajo namen, da omajajo ugled učiteljstva pri ljudstvu. Posebno se kritizira svojevrstno tolmačenje šolskih zakonov in pravilnikov v nekem krajevnem časopisu. Sklenilo se je, da bo odsej učiteljstvo redno reagiralo na članke, ki so neosnovani, in imajo edini namen oklevetati učiteljske vrste.

Tovariš Rauter je sprožil vprašanje po učne ekskurzije na bežigradski ali šoli v Studencih pri Mariboru. Članstvo se je zedinilo za obisk tovariša Vranca na njegovih šoli v Studencih pri Mariboru. Prijave udeležencev bosta zbrala tov. Rauter in Babič Jožef. Radi predloga tov. Mlekuža o neobveznosti naročitve stanovskih listov se je oglasil tovariš tajnik in izjavil, da tak predlog nasprotuje skrbi za učit. gospodarske ustanove in ker je članstvo njegov predlog sprejelo, smatra, da na tej liniji ne more sodelovati v odboru, zato daje ostavko na svoj položaj. Predsednik je sprožil vprašanje zaupnice tovarišu tajniku, ki je bila soglasno izglasovana.

Po triurnem živahnem delu se je zborovanje končalo.

Predsednik: Peternel.

Na Vas je leželo da imate obleko vedno kot novo

sato jo pustite redno kemlično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pralnica — Svetilniškalnica

Novosti na knjižnem trgu

O KNJIGI, KI BI NE SMELA BITI REDKOKJE

Bili so časi, ko je bila nova knjiga ne le kulturni, temveč tudi družabni dogodek. Bili so časi, ko ni bilo izobraženca, ki bi ne bil pobožal novih poganjkov slovenske kulturne rasti.

Pa so prišli časi, ko se je ta rast razbohotila v svežem, življenja polnem zelenju — pa gremo mimo, ko da je to vsakdanji pojav...

Tako sveže, življenjsko zelenje je Mrzelov »Bog v Trbovljah«, ki je izšel že lani, vzbudil pozornost pri ocenjevalcih in nekaterih ljubiteljih lepe knjige, a bil uvrščen le v malokatero knjižnico.

Zakaj? Ali zato, ker grebe s košenimi prsti po temi, da bi laže spoznali toploto luči? Ali zato, ker odgrinja zavese pred temnimi rovi, kjer je ljudem »teže priti do kruha, ko sedem centov težko skalo premoga zrušiti z etaže« in kjer je ljudem trpljenje polagoma, a nenehoma vcepljalo dvom v srce, da je samega Boga zaskrbelo ob tem spoznanju?

Ali je pregrešno in pogrešno v naši dobi brskati po zemlji, »ki je odprla tisoče ran, da bi vrgla lačnim ljudem kruha, pa so ga siti prestregli...« in vzeli ljudem Boga.

Ali je grešnik in antikrist, kdor se zgrozi in zakriči ob pogledu na svet, ki je tako brez pravice in resnice, da je sam Bog spoznal in se zgrozil: »Kdor bo prelil kaj krvi od svojega srca, bo končan, in kdor bo mnogo ubijal, bo vladar sveta...«

Ne, Mrzelov »Bog v Trbovljah« ni ne pregrešna, ne prekucuška knjiga. Je polna krika po pravici in resnici, je polna vere v Boga, ki mora priti spet v srca vseh ljudi, je polna pozitivnosti prepričanja, da more priti vera med ponizane in razžaljene le tedaj po ulicah in sobah, ko bodo brez smeti in prahu.

Bliza se božič, ko obdarujemo znance in prijatelje z lepo knjigo. Ne pozabimo, da spada v roke zrelega človeka tudi »Bog v Trbovljah«.

—k Brinar: Slovenska vadnica za višje ljudske šole (5.—8. razred) je ravnokar izšla. Četrta, po novem učnem načrtu prirejena izdaja. Kot učno knjigo jo je odobrilo ministristvo prosvete ter jo priporočilo vsem šolam. Cena kartonirani knjigi 28 din. Dobi se pri založnici »Banovinska zaloga šolskih knjig in učil« v Ljubljani ter v vseh knjigarnah.

—k Knjižni dar Vodnikove družbe obsega tudi letos štiri knjige, in sicer: 1. Vodnikovo pratio za leto 1939. v redakciji dr. Pavla Karlina. Ta vsakoletna slovenska ljudska čitanka je to pot deloma posvečena 20-letnici Jugoslavije. Pripadajo mnogim poučnim člankom uglednih avtorjev, več pripovednih in veselih črtic, zanimiv drobiž ter čez sto slik, po risbah znanih ilustratorjev in po izbranih fotografiskih posnetkih. — 2. Dr. Iva Šolija povest »Večne vezje«. Novo delo znanega pisatelja, ki opisuje križev pot tržaškega begunca-zdravnika in dramo v njegovem zakonu. Povest je izredno živahno pisana, zgoščeno pripovedovana. Resen dokument iz polpretekle dobe. — 3. Lojzeta Zupanca povest »Tretji rod«, živo kroniko povojne generacije iz naših obmejnih krajev, zgodbo premožne kmetijske hiše, ki propada ob nenaravni vzgoji staršev in sodobni razrvanosti mladega rodu. — 4. Prof. Janka Orožna o »Kardordevičih«, ki ob štirih velikih osebnostih (Crnem Juriju, knezu Aleksandru, Petru Osvoboditelju in Aleksandru Zedintelju) podaja zgodovino naše narodne vladarske hiše in ob njej posamezne momente iz politične gradnje Jugoslavije, katere dvajsetletnici je posvečeno to delo. — Tudi letošnje Vodnikove knjige so skrbno izbrane in vse pažnje vredne. Zato ni dvoma, da bodo v nešteto slovenskih domov prinesle mnogo lepih ur iskrene zabave in klenega pouka.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

JABOLKA

štajerska, zimska, plemenita, najfinejša vrste, kakor kanada, citronke, lederice itd. kg po 4, 5, 6 din, vreče za 50 kg, bruto za neto, franko postaja kupca, proti 1/3 predujma, ostanek po povzetju, razpošilja Ekspert »jabolka«, Maribor, Pobrežje, Gosposvetska 56.

FR. P. ZAJEC
izprava optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalo orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Zimski plašči,

kostumi, kompleji,

obleke in bluze

samo zadnje novosti

v največji izbiri pri

ELITE

Prešernova ulica štev. 7-9

LJUBLJANA